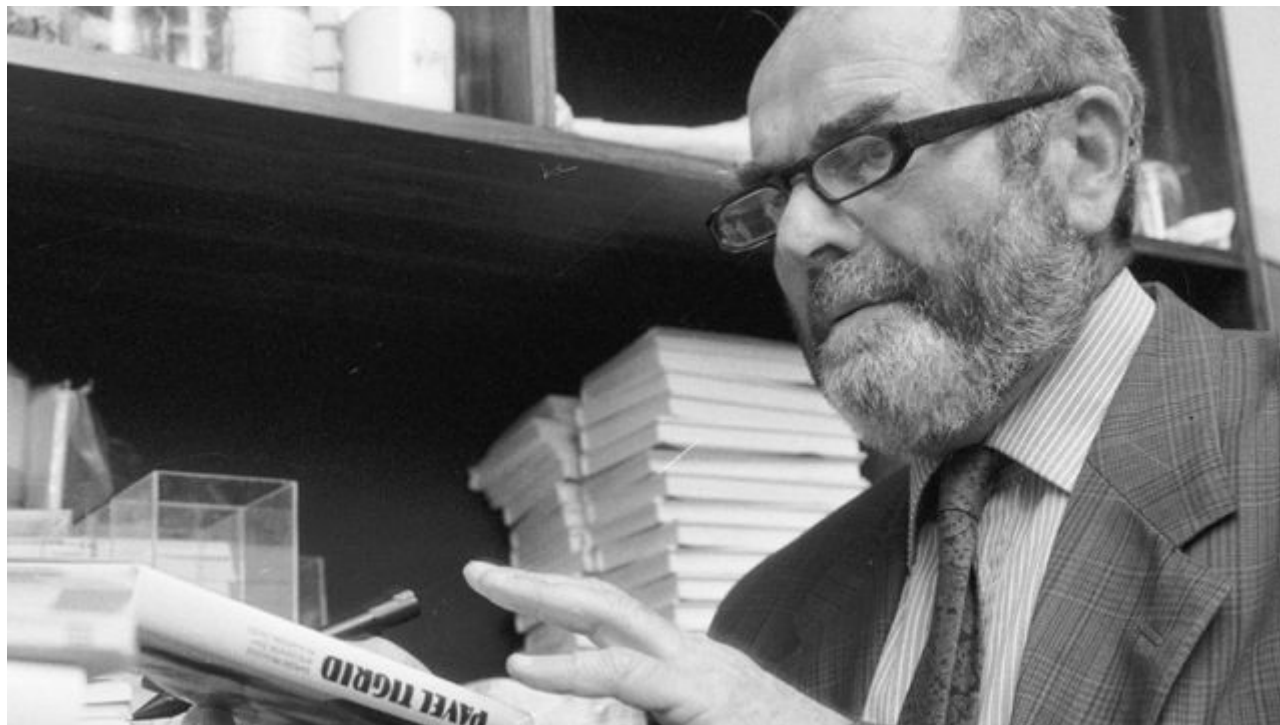

Před 100 lety se narodil Pavel Tigrid. Co by teď Čechům vzkázal z nebeského exilu? 26. 10. 2017 10:00

Pavel Tigrid na snímku z roku 1990. V letech 1948 až 1989 žil v emigraci v Mnichově, Spojených státech a Paříži, kde vydával čtvrtletník Svědectví. | Foto: ČTK

Byl to bojovník za naši svobodu. Těšilo by ho, jak jsme s ní naložili?

Pavel Tigrid, novinář, spisovatel a politik, který tak neúnavně usiloval o demokracii a svobodu Čechů, by se dožil 27. října sta let. Dejme tomu, že naše dnešní počínání stále pozorně sleduje z nebe, jako ho předtím sledoval z Prahy nebo z Londýna či Paříže, kde žil v emigraci. A jestli je to tak, je namísto otázka: jak je asi spokojen s tím, jak si vedeme, jak jednáme a jak nakládáme s tou vybojovanou svobodou dnes? Líbilo by se mu to, nebo by mávl rukou a neřekl nic? Nebo by podotkl, že to vše, čeho jsme dnes svědky, patří nejen k naší historii, ale i k demokracii?

"Nemůže být každý prezident jako Havel," glosoval by třeba konejšivě. "Může mluvit sprostě a může - pro mne za mne - nadbíhat ruskému vládci." Nebo by řekl, že nemusí mít každý budoucí premiér čistý trestní rejstřík a lustrační osvědčení a nemusí ani mluvit pravdu... Ano, opravdu? No, ehm, asi sotva. Těžko by něco z toho řekl. Nebo by jen mlčel a bylo by mu líto těch let strávených zbytečně v exilu? "Kvůli tomuhle jsem utekl na desetiletí

z domova?" mohl by se (nás) rozezleně zeptat. "Abych sledoval vaše nesmyslné hádky - třeba kvůli uprchlíkům, ke kterým jsem mimochodem já sám také patřil? No, ani tohle by nejspíš neřekl, byl slušně vychovaný. První republika, znáte to. Ale možná by neříkal nic, protože by se mu překvapením nedostávalo slov; asi by nečekal, že sněmovna bude přijímat usnesení, že nynější kandidát na premiéra Andrej Babiš lže a zneužívá média a současně že budou poslanci vyzývat prezidenta Miloše Zemana, aby začal dodržovat ústavu. Ale třeba by se ukázalo, že se [Pavel Tigrid](#) možná ani tak nediví. Znal dobře historii, věděl, že Češi jsou jednou nahoře, jednou dole a že s tím umí "pracovat". Věděl, co kdysi napsal literární vědec Václav Černý ve svých pamětech; totiž že "kdykoliv nás postihne nová rána a dočasný pád, vždy bude v Čechách libovolné množství hřbetů nahrbených k přijetí jha...". Jenže, ptáte se, jaká rána nás postihla, jaký dočasný pád? Možná jakási ztráta paměti, ale pád? Nikdy jsme se přece neměli tak dobře jako dnes! Ekonomika jede, lidé bohatnou. Vy ale můžete odpovědět otázkou: tak proč se tolik bojíme o osud demokracie, ústavy, stávajícího pořádku, naší dobré pověsti, o osud tradic masarykovského a havlovského odkazu, toho všeho, na co jsme byli donedávna pyšní, když jsme se někde za hranicemi dali do hovoru s cizincem, který už si nepletl Československo a Jugoslávii, jako tomu bylo kdysi. Reklama. Dnes i u sousedů na východě mluví o éře "**českého mečiarismu**", ale my doma řešíme s úžasem už jiné problémy než pouhou dobrou pověst; co by Pavel Tigrid, bývalý programový ředitel Rádia Svobodná Evropa, řekl třeba na pohružky Tomia Okamury, předsedy třetí nejsilnější politické strany, že by zestátnil média veřejné služby? Tedy Český rozhlas a Českou televizi? Když Svobodka začínala, Tigrid do vysílání řekl: "Vězte, že rozhlasová stanice Svobodná Evropa bude opět vysílat tak dlouho, dokud svoboda, humanita a demokracie nebudou opět domovem v Československé republice, dokud ideály a odkaz Tomáše Garrigua Masaryka nebudou uskutečňovány v naší vlasti." Možná by ze svého posledního nebeského exilu Tigrid třeba nadhodil, že by stálo za to takové vysílání obnovit, kdyby na Okamurova slova skutečně došlo. A že by do toho šel znovu (což by bylo jen dobře).

Heslo roku 1989 "Zpátky do Evropy" se ztratilo. Druhou cestou je české buranství [číst článek](#)

Pavel Tigrid si byl vědom pádů, které Češi v minulosti zakusili. A věděl, že každá národní katastrofa má vliv nejen na současnost, ale také na budoucnost (i vzdálenější). O podivných prvních poválečných letech řekl do Svobodky: "Předstírali jsme, že jsme demokratický stát. Ale omezili jsme zcela nedemokraticky občanské, politické, shromažďovací a tiskové svobody. Říkali jsme spravedlnost a měli jsme často stranickou justici..." Nemůžeme se ovšem také dnes dostat do podobné situace, kdy budeme mít stát, který se bude tvářit jako demokratický navenek, ale ve skutečnosti bude ovládán temnými silami, strachem a patolízalstvím? V němž nakonec třeba nebudou potrestáni ti, kteří mají dost moci, aby se spravedlnosti vyhnuli?

Nebo by Pavel Tigrid mohl nadhodit, co kdysi údajně pronesl místodržící hrabě Thun za starého Rakouska: že v každém Čechovi dříme buď lokaj, nebo hulvát. Tak ať nad tím přemýšlíme, nakolik to platí ještě dnes, protože to nevyznívá úplně jako pochvala. To všechno by mohl Tigrid připomenout, kdyby k nám jeho slova z nebe dolehla. Jenže to bychom je také museli chtít slyšet. A je toho víc. Tigrid třeba řekl: "Ztratili jsme ... své svobody, poněvadž jsme se ukázali lehkovážnými a i lhostejnými vůči silám, které rozleptávaly samy etické zásady našeho bytí. A tato lhostejnost nemohla zůstat bez následků." Co když se ta věta netýká minulosti, ale naší přítomnosti a budoucnosti? Co s tím potom? Pavel Tigrid měl úžasný dar prohlédnout události a hybné síly, které otáčely dějinami. Potřebovali bychom jeho názor mít tady po ruce. Zažil Čechy za války, po ní, za první republiky, v emigraci; zažil je a znal je: "Češi jsou snad ve všem menší a malověrnější, než by museli být," napsal v knize Kapesní průvodce inteligentní ženy po vlastním osudu. Že jsou nebojovní. A taky: "Možná spíše než o české nebojovnosti by se mělo mluvit o nedostatku odvahy českých politických vůdců..." No, mezi námi, neplatí to tak trochu pořád? Dnes jako dřív, jako kdysi?

Ale máme tady demokracii, můžeme si s vědomím předchozích zkušeností a s rozmyslem zvolit politiky jiné. Nebo jsme si je už právě zvolili? autor: Luděk Navara | 26. 10. 2017 10:00